

CITACŇNÍ KURZ

pro studenty a učitele středních škol

5

PLAGIÁTORSTVÍ

a jeho druhy

CO JE PLAGIÁTORSTVÍ?

Plagiátorství je důsledek nesprávného citování.

Obecně je za plagiátorství považováno necitování cizích myšlenek ve vlastním textu. Tato úvaha je správná, i když neúplná. Plagiátorství znamená nejen necitování cizích myšlenek, ale i převzatých obrázků, grafů, tabulek, videí apod. Za plagiátorství je považováno také neuvedení spoluautorů kolaborativních děl (jde o díla vytvořená několika autory).

DRUHY PLAGIÁTORSTVÍ

1

KLONOVÁNÍ A KOPÍROVÁNÍ

Jde patrně o nejzávažnější druh plagiátorství. Dochází zde k doslovnému převzetí textu bez uvedení autora

U klonování autor zkopíruje celou cizí práci (např. cizí diplomovou práci na stejné téma) a odevzdá ji pod svým jménem. U kopírování pak přebírá “pouze” některé pasáže, které opět necituje. Nezáleží na tom, zda se tak děje záměrně nebo nedopatřením.

S rozmachem elektronických dokumentů je na jednu stranu mnohem jednodušší okopírovat cizí práci, ale zvyšují se také šance na odhalení plagiátu.

ODHALOVÁNÍ PLAGIÁTŮ

Pro odhalování plagiátů se využívají tzv. antiplagiátorské systémy. V českém prostředí se s ním můžeme setkat v rámci repozitáře diplomových prací [Theses.cz](https://theses.cz). Studenti pro kontrolu svých prací mohou použít služby [Odevzdej.cz](https://odevzdej.cz). Na středních a základních školách pak učitelé využívají vyhledávač Google, kam zadávají podezřelé pasáže a Google zobrazí odpovídající výsledky. Důležitá je také vlastní orientace pedagoga dané v problematice a zdrojích.

PSANÍ ODBORNÝCH PRACÍ NA ZAKÁZKU

Na internetu najdete množství služeb, které slibují napsání referátu, seminární práce nebo diplomky. Obvykle se skrývají za poradenství pro psaní prací. Pamatujte si, že pokud si necháte napsat práci za úplatu, jde také o plagiátorství ve formě klonování, protože vydáváte cizí text za svůj. Myslete také na to, že takto vytvořený text obvykle nemá požadovanou kvalitu a vy jej budete jen těžko obhajovat, protože o daném tématu pravděpodobně nic nevíte.

2

DROBNÉ ÚPRAVY

I v tomto případě přebíráme text jiného autora a neuvedeme zdroj.

Rozdíl spočívá v tom, že v převzatém textu provedeme drobné úpravy, např. některá slova zaměníme za jejich synonyma, změníme slovosled, vypustíme některá slova či celé věty. Antiplagiátorské systémy tento druh plagiátorství většinou neodhalí, ale zkušený pedagog ano.

3

JEDEN ZDROJ

Autor vychází pouze z jednoho zdroje, ze kterého kopíruje strukturu a některé části, jež doplní o vlastní komentáře a myšlenky.

Každá odborná práce má přinášet nový pohled na danou problematiku, proto je potřeba mít nastudováno dostatečné množství odborné literatury. V případě, že tomu tak není, vycházíme pouze z pár zdrojů a s tím souvisí také tento druh plagiátorství. Obvykle totiž používáme na celé kapitoly pouze jeden zdroj, čímž vlastně jen kopírujeme původní dokumentu a nepřinášíme světu nic nového. Vzhledem k velkému množství převzatého textu, často některé pasáže necituje, aby nebylo na první pohled zjevné, že čerpal z omezeného množství literatury.

4

SPOJOVÁNÍ TEXTŮ

Jedná se o spojení několika různých textů do jednoho.

V tomto případě si vezmeme několik zdrojů, vybíráme z nich konkrétní pasáže a ty přepisujeme do jednoho nového textu. Problémem bývá, že zde chybí vlastní myšlenky a některé pasáže nejsou citovány vůbec, protože by bylo na první pohled jasné, že autor do problematiky nevnese nic vlastního. Často je tento druh plagiátorství kombinován s drobnými úpravami.

5

VYLEPŠOVÁNÍ LITERATURY

Pokud máme málo odborných zdrojů v soupisu použité literatury, máme tendence si ji doplňovat o zdroje, které jsme nepoužili a mnohdy ani nečetli.

Obvykle k tomuto druhu plagiátorství dochází tak, že autor při psaní doplní seznam použité literatury o díla renomovaných autorů a zkrácené citace rozmístí různě do textu. Tento druh plagiátorství poukazuje na nízkou kvalitu práce a neschopnost autora pracovat s odbornou literaturou.

6

NECITOVÁNÍ V TEXTU

Jde o formu plagiátorství, kdy nepoužíváme citace v textu, ale pouze na závěr umístíme souhrn použité literatury.

Při psaní odborného textu je třeba v textu odlišit vlastní myšlenky od cizích. K tomuto účelu slouží odkazy v textu na použitou literaturu. Pokud je ovšem uveden pouze seznam použitých zdrojů a chybí odkazy v textu, nelze ověřit, zda jsou převzaté pasáže správně interpretovány a především, odkud konkrétně pochází.

7

CITÁTY BEZ UVOZOVEK

Tohoto prohřešku se dopouštíme, pokud neodlišujeme citáty od vlastního textu.

V případě doslovného převzetí textu je třeba uvést citát v uvozovkách a přidat k němu odkaz na použitou literaturu. V případě, že zapomeneme uvozovky zadat, tak není jasné, kde citovaná pasáž začíná. Jedná se spíše o technickou záležitost a méně závažný druh plagiátorství.

8

NEDOHLEDATELNÝ ZDROJ

Jde o situaci, kdy citujeme zdroj, který neexistuje.

Může se jednat o úmyslně vymyšlený neexistující zdroj kvůli vylepšení seznamu literatury nebo jen neúmyslný překlep v bibliografické citaci, který znemožní dohledat citovaný dokument. První případ lze považovat za závažný prohřešek, protože jde o podvodné jednání. Ale i na neúmyslné překlepy a chyby v citacích je třeba dávat pozor a zaměřit se na jejich opravu při závěrečné finalizaci textu.

9

ZNEUŽITÍ AUTOCITACÍ

Citování předešlých děl autora, které nemají spojitost s aktuálním textem.

Autocitocitování je situace, kdy autor cituje svá vlastní dříve vydaná díla. Problém s autocitacemi nastává ve chvíli, kdy autor cituje svá díla bez zjevné souvislosti k novému textu. Většinou se tak děje za účelem navýšení vlastní citovanosti, které má vliv při hodnocení vědy a výzkumu a následné přerozdělování financí. V akademickém prostředí je zneužívání autocitací vnímáno velmi negativně.

Úkol 1

Zadat úkol na plagiátorství

Zadání úkolu:

V textu vyznačte přímou citaci, nepřímou citaci, sekundární citaci (citace citace).

TIP: Stáhněte si text v PDF z rozhraní kurzu a vytiskněte si ho. Pro každý typ použijte jinou barvu. Vyznačené pasáže pak najdete v souboru řešení.

Řešení

Řešení

Označili jste je správně? Projděte si správné řešení.

Zadat úkol na plagiátorství

Pamatujte si

1

**NECITOVÁNÍ
CIZÍCH MYŠLENEK
JE PLAGIÁTORSTVÍ**

2

**EXISTUJÍ
NÁSTROJE NA
ODHALOVÁNÍ
PLAGIÁTŮ**

3

**NIKDY NEPODVÁ-
DĚJTE PŘI PSANÍ
ODBORNÝCH
PRACÍ!**
